

Saulėta, šilčia.
Saulė teka 6:06, leidžiasi 5:53

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co. Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVI

Price 10c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Kovo-March 13 d., 1970 m.

Kaina 10c

61

IRAKO KURDAI GAVO AUTONOMINES TEISES

ITALIJOJE NEPAVYKO DAR VIENAS BANDYMAS SUDARYTI VYRIAUSYBĘ

ROMA. — Bandymai atgaivinti seną, keturių partijų koaliciją Italijoje nepavyko. Buvęs premjeras Aldo Moro, kuriam prezidentas Saragatas buvo pavadęs derėtis su atskirų partijų vadais, pranešė, kad jam nepavyko išspręsti įvairių nuomonių skirtumų tarp krikščionių demokratų, socialistų, socialdemokratų ir respublikonų partijų. Kiek anksčiau ilgas derybas vedė buvęs premjeras Rumor, kuriam irgi nepasisekė suvesti visas partijas.

Italijos vyriausybės krizė tęsiasi jau daug mėnesių. Buvusios koalicijos egzistavimą ne tiek dėl politinių ar ideologinių panašumų, kiek dėl bendro reikalo neįsileisti į vyriausybę gerai organizuotos komunistų partijos. Komunistų baimė surišo keturias centro ir kairės partijas. Vėliau socialistų blokas suskilo. Kairioji socialistų grupė ėmė ieškoti su komunistais bendro fronto savivaldybių tarybose ir pasitraukė iš koalicijos.

Šį kartą vyriausybę sudaryti nemažai kliudo ir civilinės metrikacijos įstatymas. Kai kurie krikščionys demokratai vengia šį įstatymą remti, spaudžiami Vatikano, kuris tvirtina, kad civilinės metrikacijos pravedimas prieštarauja 1929 metų Laterano sutarčiai tarp Italijos ir Vatikano.

Aldo Moro nepasisekimas dabar gali priversti prezidentą Saragatą paleisti parlamentą ir šaukti naujus rinkimus. Tokie rinkimai gali atnešti komunistų partiją dar didesnių laimėjimų, nes paskutinė, ilgą vyriausybės krizę nuvylė daug balsuotojų. Italai dažnai balsuoja ne „už partiją“, bet „prieš kitą partiją“. Komunistai jau ir taip Italijoje gauna apie 30% balsų. Jų sustiprėjimas parlamente gali neišvengiamai priversti prie jų dalyvavimo vyriausybėje.

Centro-kairės vyriausybė praityje visada remdavo Italijos dalyvavimą NATO sąjungoje. Tačiau visose partijose, neišskiriant ir krikščionių demokratų, yra kairiųjų, kurie reikalauja, kad Italija išeitų iš NATO.

Neabejotina, kad rinkimų kampanijoje būtų keliama ir Vatikano įtaka Italijos gyvenime. Katalikų bažnyčia, kovodama prieš civilinę metrikaciją, gali tik daugiau sujungti ir sustiprinti visas kairiasias italų jėgas.

Austrija nusileido sovietų spaudimui

VIENA. — Austrijos televizijos tinklas atšaukė savo numatytą rodyti filmą apie Leniną. Sovietų ambasada pakartotinai lankėsi Austrijos užsienio reikalų ministerijoje, reikaudama sustabdyti šito filmo rodyimą, nes filmas iškraipąs Lenino gyvenimą, ižeidžia socialistinius kraštus ir pažeidžia Austrijos neutralumą. Sovietai net minėjo atėinančias sovietų-Amerikos derybas Vienoje, grasindami pakeisti derybų vietą, jei Austrijos TV rodytų Lenino filmą.

Filmas apie Leniną gamintas Vakarų Vokietijoje. Jame Leninas parodomas kitokioje šviesoje, negu sovietų filmuose.

Austrijos televizijos programos godžia sekamos kaimyniniuose kraštuose, ypač Čekoslovakijoje ir Vengrijoje. Komunistų režimai jau seniai skundžiasi, kad austrų TV progra-

IŠ VISO PASAULIO

VIENTIANE. — Laos premjeras princas Souvanna Phouma pareiškė, kad jo vyriausybė priims komunistų pasiūlymą, tačiau amerikiečių lėktuvų puolimų nereikalauja sustabdyti, kol šiaurės Vietnamo kariuomenė bus Laose.

PARYŽIUS. — Kambodijos valstybės galva, kuris Riviereje „taiso sveikata“, kalbėdamas apie dideles demonstracijas prieš komunistus Kambodijoje, pareiškė, kad kai kurie Kambodijos valdžios vyrai sudarė sąmokslą atiduoti Kambodiją imperialistams. Jis bandysias kalbėti į gyventojus ir į kariuomenę. Jei jie pasirinks „tuos valdžios vyrus“, tai Sihanoukas atsistatins.

WASHINGTONAS. — Sen. Fulbrightas pasiūlė rezoliuciją, kuri uždraudžia prezidentui siųsti kovos dalinius į Laosą be kongreso pritarimo. Kovos lėktuvų vedė Laose vykstanti be kongreso žinios ir prezidentas todėl yra prasižengęs su konstitucija, tuos lėktuvus pasiųsdamas į Laosą.

SAO PAULO. — Brazilijoje ginkluoti banditai pagrobė Japonijos gen. konsulą Sao Paulo mieste.

ATLANTIC CITY. — UAW — automobilių darbininkų atstovai nutarė reikalauti iš darbdavių 500 dol. mėnesinės pensijos po 30 darbo metų. Pensijos turės derintis prie pragyvenimo kainų. Jei kainos kils, turės būti keliamos ir pensijos. Šį rudenį automobilių darbininkų uni-ja pradės naujo kontrakto derybas su darbdaviais.

BOSTONAS. — Egiptas atsakė paskolinti trim Amerikos muziejams savo 43 senovinio meno paveikslus. Atmosfera tam esanti nepalanki.

Ledų gadyne grįžta?

Iš Paryžiaus gaunamomis žiniomis, pirmiau Vokietijoje, dabar Prancūzijoje, taip pat Anglijoje gilus sniegas ir potvyniai sudarė katastrofiškas situacijas. Prancūzijoje siaučia dideli upių potvyniai, o Anglijoje dėl sniego veik suparalizuotas susisiekimas. Paryžiuje upės Senos vandenys jau veik visus mėnuo liejasi per krantus ir gyventojai dieną ir naktį smėlio maišais stengiasi vandenį sulaukyti, nes jis gali apsemti požeminę kanalų sistemą, kas sudarytų didžiausią pavojų šio 6 milijonų gyventojų miesto sveikatai. Iš kitų Prancūzijos vietų, ypač iš Marnos upės slėnio, praneša panašią situaciją.

mos „nuodija“ socialistinius žiūrovus. Pragos režimas pakartotinai kaltino Vienos radiją, kad jis skatina priešvalstybines nuotakas Čekoslovakijoje ir veda imperialistinę politiką.

JAV karinė vadovybė dažnai surengia manevrus šaltuoju laikotarpiu. Čia išbandomi kariniai sunkvežimiai, traktoriai ir patys kareiviai. Paveiksle matomas 172-sios pėstininkų brigados patrulis žygiuoja 40 laipsnių žemiau nulio temperatūroje.

KREMLIUS PUOLA KORESPONDENTUS DĖL ŽINIOS APIE ŽYDŲ PAREISKIMĄ

MASKVA. — Sovietų Sąjungos režimas labai greitai reagojo į užsienio spaudoje paskelbtą žinią, kad 39 žydai pasipriešino valdžios organizuojamai propagandai prieš Izraelį ir paneigė skelbiamus tvirtinimus, jog žydai Sovietų Sąjungoje labai laimingi. Kaip vakar pranešta, tie 39 žydai viešai paskelbė, kad jie „pėsti eiti“ į Izraelį, jei juos sovietų valdžia išleis. Dabar sovietų valdžios laikraštis „Izvestija“ puolė penkis užsienio žurnalistus, kurie pasiuntė žinią apie 39 žydų pareiskimą.

Laikraštis sako, kad „šmeižikiškus“ pranešimus pasiuntę laikraštininkai parodė, jog jie tarnauja ne vien savo bendrovėm, kurios juos atsiuntė į Maskvą, bet tarnauja ir tarptautiniam sionizmui. Jie tačiau turėtų atsiminti, kad jie atsiųsti tik kaip laikraštininkai.

„Izvestija“ nurodo, kad tie penki yra „Reuterio agentūros korespondentas Adam Kellet Long, AP koresp. John Bausman, New York Times-Bernard Gwertzman, Londono „Daily Telegram“ — Frank Tylor ir britų BBC — Dennis Blakely. Laikraštis puola ir tuos pareiskimą pasirašiusius žydus, vadindamas juos išsigimėliais, kurių pažiūros seniai žinomos.

Tesdama savo propagandos prieš Izraelį kampaniją, sovietų spaudo išspausdino 102 Kijevo žydų pasirašytą pareiskimą, kuriame kartojama, jog sovietų žydai niekur nenorį važiuoti. „Čia mūsų namai, mūsų gimtinė, kur mes gimėme ir užaugome. Čia gyvena mūsų protėviai, čia jie mirė per šimtus metų. Mums nėra reikalo važiuoti į Izraelį“ — sakoma tam pareiskime.

Užsienio žydų spaudoje keliamas mintis, jog tie žydų pareiskimai yra niekas kitas, kaip dar vienas įrodymas, kaip sovietų bolševikinė valdžia sugeba išprievartauti žmogų. Jis tampa dvasinis vergas, galįs pasirašyti bet kokį popierį, galįs pasakyti bet ką. Kitaip sunku įsivaizduoti, kaip žydai gali palyginti Izraelio politiką su Hitlerio politika, kurioje žuvo 6 milijonai jo tautiečių.

PARYŽIUS. — Dailininkas Pablo Picasso padovanojo 800 savo darbų Ispanijos muziejui Barcelonoje.

Italijoje sumiti tekstilės įmonės savininkas ir jo sūnus, nes jie šovė į streikuojančius darbininkus, 10 asmenų sužeidė.

Paryžiuje mirė carų giminaitė

PARYŽIUS. — Paryžiaus rusų kapinėse buvo palaidota princesė Jusupov, caras Nikolajus II-sis buvo jos dėdė, didžioji kunigaikštienė Ksenija, caro sesuo — jos motina.

Jusupovai išgarsėjo daugiausia per Rasputiną. Kunigaikštis Jusupovas, pats didelių dvarų savininkas, milijonierius, carų giminaitis, turėdamas 29 metus, „motinos Rusijos“ labai nužudė vienuolį Rasputiną, turėjusi carų dvare didelę įtaką.

Jusupovai pabėgo iš Rusijos 1919 metais su Britanijos karališko laivyno pagalba. Karalius Jurgis V-tasis buvo caro pusbroliu.

Rasputino gyvenimas suintrigavo filmų gamintojus, o iš to naudos turėjo ir Jusupovai. Dar 1934 metais princesė Irina laimėjo teisme 125,000 dolerių ieškinį iš Metro-Goldwyn-Mayer bendrovės už garbės sutepimą. Tos bendrovės filmas parodė ją, Iriną kaip Rasputino suvilotą ar išprievartautą. Panašiai ir kitose bylose Jusupovai laimėjo 250,000 dol.

New Yorke Jusupovas bandė laimėti pusantro milijono dolerių už panašius „apšmeižimus“ iš CBS televizijos, bet New Yorke teismai jo ieškinį atmetė. Princesė Jusupov mirė 1967 m., o praėjusį penktadienį mirė ir jo žmona.

Milijonas Meksikai kanapėms naikinti

WASHINGTONAS. — Amerika ir Meksika pasirašė sutartį bendrom jėgom kovoti prieš narkotikų įvežimą iš Meksikos į Ameriką. Meksika gaus vieną milijoną dolerių. Iš tos sumos 815 tūkstančių dol. skiriama lėktuvams, helikopteriams ir susijungimo įrengimams, marijuanos laukų ieškojimui. Kiti pinigai bus išleidžiami marijuanos naikinimui chemikalais.

Susitarimas žada sustiprinti kovą prieš narkotikų laboratorijas. Apie 80% Amerikoje gaunamos marijuanos ateina iš Meksikos, kur ji auginama sunkiai prieinamuose kalnų rajonuose.

PO ILGŲ METŲ KOVŲ SU ARABAIS KURDAI LAIMĖJO TAUTINES TEISES

BAGDADAS. — Irako vyriausybė pagaliau pripažino kurdams autonomines teises, dėl kurių kurdai kovojo jau 9 metai. Ta proga Irake buvo paskelbta valstybinė šventė. Irako prezidentas gen. Ahmed Hassan al Bakr pats pranešė radijo ir televizijos bangomis, kad ilgų mėnesių derybos su kurdų vadais baigėsi sėkmingai. Kurdai turės savo gyvenamajam rajonui, šiaurės Irake, visišką autonomiją. Vienas Irako viceprezidentas visada bus kurdas, ateities parlamente kurdai turės savo atstovus. Naujoje konstitucijoje bus oficialiai įrašyta, kad Irako valstybė sudaro dviejų tautybių žmones: arabai ir kurdai. Kurdų kalba bus viena iš dviejų oficialių Irako kalbų.

Sovietai iškraipo savo žemėlapius

WI pranešimu iš Helsinkio, suomių universiteto Helsinkyje geografijos institutas konstatavo, kad naujausiuose Sovietų Sąjungos išleistuose žemėlapiuose visi sovietų teritorijos pakraščiai ir visos susisiekimo linijos Sovietų Rusijos europinėje dalyje yra perkelti. Tie perkėlimai siekia nuo 5 iki 40 kilometrų skirtumo palyginus su ankščiau buvusiais pasieniais bei pakraščiais. Taip pat iškreipti dangaus kryptų nurodymai.

Amerikiečiai, palyginę naujausiuose sovietų atlase „Mir“ ir senosiose laidose nužymėtas linijas ir kryptis, taip pat nustatė, kad yra padaryta panašių pakeitimų visoje SSSR teritorijoje, įskaitant Sibirą ir kitose nuo Maskvos priklausomose šalyse. Taty esą galima patikrinti palyginant naujuosius sovietų leidinius su Internacionaliu Pasauliniu žemėlapiu, mas-tas 1:1,000,000.

Iš kitos pusės sovietai kitų kraštų žemėlapius persispausdinę su didžiausiu tikslumu. Nesą mažasios abejonės, kad tas savo žemėlapių falsifikavimas ir svetimųjų tikslumas turi militarines reikšmes tarpkontinentiniams siveidiniams karo atveju.

Sovietai tačiau tokiais falsifikatais galės tik save apgauti, nes erdvių satelitų ir U-2 žvalgybos lėktuvų gadyne ir Sovietų imperijos teritorijos sienos, instaliacijos ir susisiekimo linijos yra tiksliausiai žinomos.

Siūlo sumažinti balsuotojų amžių

WASHINGTONAS. — Senatas, svarstydamas civilinių teisių, liečiančių ir rinkimų teises įstatymą, parodė pritarimą sumažinti balsuotojų amžių nuo 21 metų iki 18 metų. Kai kurie senatoriai, daugiausia iš pietinių valstijų, pradinę, kad balsavimo amžių nustatyti nėra kongreso reikalas, bet atskirų valstijų teisė ir privilegija. Tačiau senatas 62 balsais prieš 18, atmetė šitokią nuomonę.

Pasiūlymą sumažinti balsuotojų amžių padarė senato demokratų vadas sen. Mansfieldas. Šitam pasiūlymui bus sunku praeiti pro Atstovų Rūmus, nes čia, svarstant civilinių teisių įstatymą, balsuotojų amžiaus niekas nekėlė ir jis nebuvo svarstytas.

Senatas norėtų sumažinti rinkimų amžių iki 18 metų ir siekia tai padaryti papildant 1965 metų Balsavimo Teisių Aktą. Tai būtų greitesnis būdas, negu papildant konstituciją.

Taip po sunkių, nuostolingų kovų Irako kurdams pavyko išsikvoti, ko neišsikvoti jų broliai, gyvenantieji Turkijos ir Irano pusėje. Apie 2 milijonai kurdų gyvena Irake, apie 5 milijonai — Turkijoje ir apie 3 milijonai — Irane.

Kurdai dėl savo teisių kovoja jau keli šimtai metų. Turkijoje jų sukilimai po II-o pasaulinio karo buvo žiauriai numalšinti. Irane jiems pasisekė 1946 metais įsteigti trumpai gyvusią respubliką, kuri greit buvo išardyta. Kurdų amžinų prieši-buvo turkai, persai ir arabai ir tik dabar jiems pavyko išsikvoti autonomines teises iš Irako arabų. Dėl šito laimėjimo nemažai kaltas ir Izraelis, atitraukęs Irako arabų visą dėmesį ir išteklis.

Kurdų atstovas, kalbėjęs po prezidento al Bakr, paskelbė, kad susitarimo sąlygos buvo priimtose ir kurdų vado generolo Barzani. Šis turįs jau 66 metus, apie 40 savo gyvenimo metų jis praleido kovose, pirmiausia prieš britus, vėliau prieš turkus, arabus ir persus. Jis suvienijo kurdų gentis ir vadovavo jų kovoms. Galimas daiktas, kad laimėta autonomija Irake turės įtakos ir į Turkijos bei Irano kurdų bendruomenes. Mažų mažaisiais, ta autonomija duos kurdams laiko atsigausti po žiaurių kovų su arabais.

Apsipaudė biblija

Izraelio parlamente, vad. Kneset, svarstant įstatymo projektą, kuriuo norima nustatyti, kas yra žydas, vienas rabinas ortodoksas Menahem Porush apspaudė Amerikos žydų reformų maldaknygę.

„Aš spiaunu ant tokios knygos“, sušuko rabinas Porush, pats Kneseto narys ir kraštutinių ortodoksų Agusat Izraeli partijos vadas. Tai taręs jis į knygą spiovė.

„Žydai reformatai (Reform Jews) yra antisionistai, antižydai ir antideviai, o konservatoriai bei rekonstrukcionistas yra ne kitoki!“ šaukė rabinas.

Izraelio parlamentas savo sumanymu įstatymškai apibūdinti, kas yra žydas Izraelio tautybės ir pilietybės prasme, sukėlė reakcionierių žydų tarpe didelį pasipriešinimą.

WASHINGTONAS. — Amerikos Taikos korpusas išmetė 12 narių, nes jie kritikavo Amerikos politiką būdami užsieniuose. Išmesti trys buvę Turkijoje, du — Etiopijoje, du Tailandijoje ir penki — Ekvadore.

VARSUVA. — Vokietijos-Lenkijos pasitarimų pirmoji dalis buvo baigta ir susitikimai buvo pertraukti iki balandžio antrosios pusės.

